

Landskap: *Småland*, Upptecknat av: *Erlb Viking*
 Härad: *Uppvidinge*, Adress: *Furåkra, Kråksmåla*
 Socken: *Alghult*, Berättat av: *Susanna Erlandsdotter m.f.*
 Uppteckningsår: *1941*, Född år *1800* i *Alghults socken*

*Upppteckningen Beröra svar till
 Frågorna Huvudbärning.
 Svenska Folkkultur, nr. 4, 1940.*

Vol: 1.

Fidor: 1. — 4.

+ ett blad teckningar.

*Obs! I denna uppteckning bedes medde-
 laren på medverka med vad
 han själv sett i ovan bemälda.*

1.) Sedan oft våra orfvers kvinnor bu-
rit bördor på huvudet är nog myc-
ket gammal. Mormor visste ombe-
la, att det i väldigt gammal tid
funnits kvinnor, som burit bördor
på huvudet och haft "Haudslända
och band" (troligen spingadret) i hän-
derna och sprunnit kräd på detta
ergamla rätt när dam gått. Detta
har inte jag sett och inte mormor
heller. Men jag har, som ung sett att
kvinnor burit sådräk på huvudet
och tillika stickat på sin strumpa
det har jag sett. En kvinna, som
burit ostmjölk till prästaske till mitt
barndomshem i ett ämbar på huvu-
det. Mitt barndomshem var i byn Kroks-
hult, Sjöbultsroden, Kranöbergslän.

2.)

ACC. N.R. M. 7147: 2.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Obs! Teckning n:o 1. a. Visar oss en kvin-
na, som bär en säck säd till kvarnen
i Kranofors, Ålgöls socken. Sertill pic-
kar han på sin strumpa. Säden är
s. k. "fattigsäd," som fattiga månadsvis
erhålla i den kammun där våra skria-
na. Kvinnan hette "Hedda Lind" och
var född i Helleberga socken, Krana-
bergs län, samt bodde i en liten stuga
vid byvägen som leder mellan byar-
na Krokshors och Krokshult i Ålgöls
socken. Hon slöt sina dagar för 84
år sedan på älderdanshemmet i be-
mälda socken. (Ålgöls.)

2.) Vi veta endast att kvinnor på bemä-
da sätt burit på huvudet.

3.) När ^{dans} bara mjuka bördor, t. ex. säd
eller mjöl m. m. så hadde dans inget

underlag. Men när dam bura t.ex.
Mjölksåmbur, så hadde dam en s.k.
"Bärvalk". Mjölkbärande bondhus-
en från Vernaltorp till Prästboke i Kroks-
hult (båda byarna i Slaghultssocknen, se teck-
ning n:o 1 b). Vatten bars, då man hade
långt till byn med tilljälps av "vatten-
ok". Skven mjölksåmbur bars på samma
sätt med "bärvalk", men som kypes även
med "bärvalk". Obs! "Bärvalken" kunde
vara en stadig kraus av slagkrös-
kad råghalm och på insidan ford-
rad med ylletyg så den ej gnagde
huvudet. Men den kunde och vara
helt av Vadmast stoppad med svin-
s. hår. Kärlet i vilket mjölken bars på
"valk" på huvudet var ett laggat, mälakt
fråmbur av G. kannor upplåda. Det hadde

Lock med handtag och en sk. ämbarspinne som fasthåller locket genom en av de 2. förhängda stäverna.

Se teckningen n:o 1. b. Ämbaret fick ej vara särskildfullt. Vi "klev" över gårdsgårdar måste kvinnan avlyfta ämbaret. Det krävde en viss vana att bära mjölkämbar på hooet.

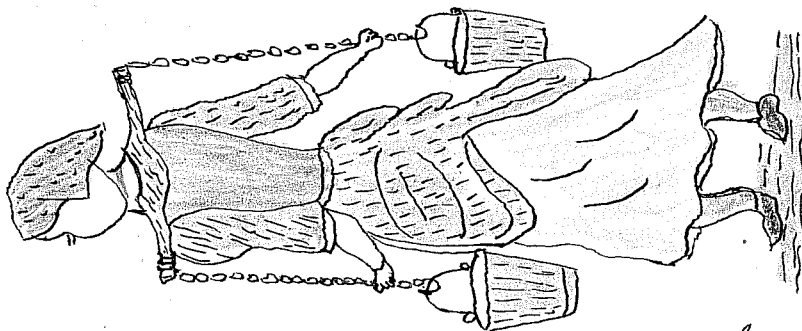
6.) Nu har jag inte sett någon bära på huvudet för cirka 45 år sedan. men att bära mjölk eller vatten medelst klyjäs av "Bärsak" förekommer ännu hos oss där omständigheterna så fordrar. Flicka, som bär mjölk medelst bärsak se teckning n:o 1. c.

N° 1. a.

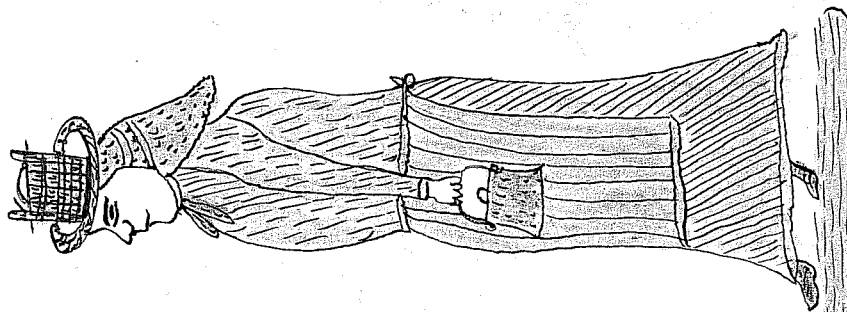

"Ljädde Lind"
bär sin "fattig"
säd till kvarn."

7147: 5.

N° 1. c. Flicka från nyöls med
Kiegyäppan "Bäcke"

N° 1. b. Prandhusen från Othmyrö
c "Bäcke" för Prandhusen. Östman
minutskänning för 55. år sedan.

Landskap: *Småland.* Upptecknat av: *Carl Viking*
 Härad: *Uppvidinge.* Adress: *Furåkra "Kråksmåla"*
 Socken: *Ålgöhus.* Berättat av: *Lantbr: Frank Jansson.*
 Uppteckningsår: *1941.* Född år *1882 i Ålgöhusbocka.*

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

*Uppteckningen utgör omedelbar
fortsättning av sägen "Hemmet
och Gården."*

Vol: 9.

Stidor: 26 — 50.

Särskilt 3. Platteckningar.

Grundris H. a.

Östra fästet och jordbrukshuset

*ATOH
24*

Skriv endast på denna sida!

Landskap: Småland. Upptecknat av: Carl Vikberg
 Härad: Uppvidinge. Adress: Turåkra, 2½ mil från.
 Socken: Ålgård. Berättat av: Lantbruk. Erik Jansson
 Uppteckningsår: 1941. Född år 1888. i Ålgård socken.

Uppteckningen berör hemmet
och gården.

Berättat av min fader Erik Jansson.

326275

Vol: 1.

Fidor: 1. — 25.

Skriv endast på denna sida!

Arv
N

Landskap: Småland Upptecknat av: Carl Vikberg
 Härad: Uppvidinge Adress: Furåkra, Kvåkråmås
 Socken: Hjghult Berättat av: Lantbr. Isak Jonsson
 Uppteckningsår: 1941. Född år 1892 i Hjghults sn.

Hemmet och gården

s. 1-53.

Beskrivning av enstakagården

Hänskydd och dess tillkomst m. m. s. 5-53.

Berättelse om två unga människor,
som tjänade hos en brude och med
hans hjälp kunde gifta sig.

s. 5

Tjänares löner för i tiden.

s. 6.

Lordjeland, - redskap.

s. 13-21.

H. 6. 5; 6.

Rågen skördades m. skäror.

s. 19

ACC. N:R. M. 7148:1-53.

II
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Teckning av väg på stenvägg	s. 21.	
Skvaller	s. 21.	
Lövtäkt, - vinterfoder.	s. 24, 26.	
Heons o. grisar inomhus.	s. 24-25.	
Byggandet av fähus m. m.	s. 26.	Btr. II:37
Linnodling, - rökbasta.	s. 28.	
Heandkvarn.	s. 28.	
Fiske av olika slag.	s. 29-34.	
Torkning av fisk.	s. 33-34.	
Jakt på fågel m. m.	s. 34-39.	
Drigevdöden - utbröt omkr. år 1350.	s. 39.	
Primitiv gärdsgård.	s. 43.	Btr. II:41.

Teckningar s. 51-53.

1.)
ACC. N:R. M. 7148 : /.

Hemmet och Gården var våra faders ^{kyrka}kyrka
må i jordiskt hänseende. Hemmet om
och ringa, var den plats dit alla fa-
miljemedlemmarna med förkärlek
kände sig dragna varkän ädelt
drev dem i världen. Särskilt kände
alla i familjen det som en oavvinslig
men kär plikt att värda sig
hemmet och befrämja dess utveckling
och förkovran. Hemmet, var i gam-
mal tid den plats där barnet föd-
des, där det lärde att tala de första
stegen vid modershanden, där fick
det sina första kunskaper i and-
liga och världliga ting. Till hem-
met förde den unge mannen det vär-
samt, som i kärlek klappade matkass
aget, och i hemmet lade den gode

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

en samman
rista vilan.
de dem i
fädernas
trötta huvud
var ofta
de deras gra-
rista klack-
ur är sekun-
na! Vänd
altid om-
få några
mande dag
baka med
din själ!
idens många
om din fram-
dock något

LUNDS U
FOLKMINN
ARKIV

3.)

ACC. NR. M. 7148:3.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

starka än nutida förstörelseverktygen
och den styrka heter "Sann och ryp-
rickligt samhärighetskänsla" som
endast kan byggas på det äkta
hemmets grund. Börja med hun-
met, men börja i tid att återknyta
de brustna samhärighetsbanden,
och du gör en bättre gärning till
den svenska nationens vederfäen-
de än du anar, då du lägger första
grundstenen till ditt egna hem.

Den som en solig sommardag t. ex. från
Skånes slätter färdas upp till de små-
ländska skogbygderna kan knap-
past undgå att märka den amvår-
lande naturen i det Småländska
Höglandet. Ögat möter barrskogar
amvårlande med löfskog, och därmed

4.)

ACC. N:R. M. 7148:4.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

lan läcka blomster och gräsvägar, där
lantmannen till en del bärar det
behöfliga vinterfodret åt sina kre-
atur, sädesåkrar, visserligen små men
frofts detta vaggas där ofta rågen
manshög. Inbäddade i lummig
grönka omgiva av fruktträd mötes
ägar ofta av den ena bandgården
efter den andra kännetecknad av
sina rödmålade hus med vita vita
fönster och knutar. Här är Hem-
met, landets värn och styrka i för-
sta hand. där var förr platsen
där kärleken till den svenska jorden
värde sig stark. Inifrån hemmen
gick den sedan ut värande och eröfrande.
Följande berättelserägen vill visa oss hur
svenska folket frotsat faros och icke

5.)
skytt mödor när det gäller att skapa och
värna om det egna hemmet och gården,
så att en heden har blivit om ick-
ett Eden, så ändå måstergårdar
med goda hem. — I södra delen
av Mghultsrodden, ligger 14 mantal går-
den Kinkaryd. Det är en Enstaka gård
ej ensam i sitt slag men en präktig
gård vars uppkomst och tillväxt vi
lägga till grund för våra uttåg
om hemmet och gården, och sägna-
na här som hava blivit bevarade
i många generationer efter varand-
ra. Redan före Sigurdens framfart
i vårt land anlades gården Kinkar-
yd av 2. fattiga människor, en ung
man och ditsa jungfru, som i fri kär-
lek beslutat följat åt genom livet.

6.) Den unge mannen säges hetet "Hinke"
och flickan "Maria". Sam hjänade från
sina 12. år tills han nått magen ålder
hos en bande benämnd "Hok-Ole" i
Fräse, som och ligger emellan gården
Hinkaryd i Sädes och gårdarna Fagra-
skog i nordväst i samma socken.

"Hok-Ole" säges varit en god man
på sin tid. "Hinke" vaktade till en bör-
jan bandens många getter och Mari-
a vaktade fåren. Till årslön jämt
klädes och föda, pinga de unga var
sitt djur av hjorden. Pojken fick en
kid och flickan ett lamn, med tillrä-
gelse att få djuren vinter och som-
marfädda i mån, som han försökade
sig. Det ville sig väl med djuren och
om några år hade de unga var sin

ACC. N.R. M. 7148:7.

Landskap: Småland. Upptecknat av: Carl Viking.
 Härad: Uppvidinge. Adress: Furåkra, "Kråksmåla".
 Socken: Ålgård. Berättat av: Lantbr.: Erik Larsson.
 Uppteckningsår: 1947. Född år 1882 i Ålgårdsmåla.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

lilla hjord. — "Lönke" var hunden till
 23. år och "Maria" 21. "Igor-Olle" hade
 upptäckt att ännuare kånstör uppstann
 emellan de båda unga. En dag kul-
 lade han "Lönke" in till sig och frågade.
 "Är det så, som jag tyckt mig finna, att
 du och Maria äro fästfolk?" "Lönke" såg
 ner mot golvet, men svarade inget. Så
 sade husbonden; "Säg mig uttryckligt
 huru det är!" "Lönke" sade; "ja, vi tycka
 mycket om varandra Maria och jag men
 huru skola vi kunna gifva oss fattiga
 och hemlösa, som vi äro?" Vi ha kommit
 öfverens att ännu tjäna ett några år,

Skriv endast på denna sida!

8.)

ACC. N.R. M. 7148:8.

Landskap: Småland. Upptecknat av: Carl Viking
 Härad: Uppvidinge. Adress: Turåkra, Kråksmåla.
 Socken: Ålgö. Berättat av: Gustaf Erik Larsson.
 Uppteckningsår: 1941. Född år 1898. i Ålgö socken.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

kan vi få bättre utikter. Sitt förslag vill jag inte förkasta "Linke" men skall Ni gifta eder och skapa eget hem, så bör det helst ske med en Jäven ung och lifskraftiga, ty med ären försvagas både krafter och viljan. Jag tänker göra dig ett förslag, sade "Thor = Olle". "Linke", som du vet, så har jag ingen nytta av min "ufjord" kan ligger nära 1/2 mil från gården. Där har för länge sen varit ett litet by, fast av det finnes inte kvar. Jag skall sälja hela "ufjorden" till eder så billigt att ni ändå det inte. Där kunde med ti-

Skriv endast på denna sida!

9)

ACC. N:R. M. 7148:9.

Landskap: Småland. Upptecknat av: Carl Viking
 Härad: Uppvidinge. Adress: Furåkra, "Kräksmåla."
 Socken: Ålgård. Berättat av: Lantbr: Jakob Jansson
 Uppteckningsår: 1941. Född år 1882 i Ålgård socken.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

den bliva en bra gård helst "allmänningen"
 gränsar infill, & där får man "staka in"
 för en ringa skatt till häradet. Jag har
 hämtat mig 500. daler för hela uppgörelsen. "Hän-
 ke" såg förvånad på husbanden och sa
 de, "I ska ha stor beck för tillbudet,
 men var skola vi få de 500. dalerna
 ifrån?" "Såm äger du redan och mer
 till" sade "Thor-Olle" och såg litet skämtet
 på den förvånade "Hänke." "Juset begär
 jag att du och Maria skola hjälpa mig
 i så många år för blott ett kide och
 ett årslönn ordigen. eller har du funnit
 mig vara sådan?" "Jag har alltid tyckt

Skriv endast på denna sida!

10.)

ACC. N:R. M. 7148:10.

Landskap: Småland.

Upptecknat av: Carl Viking

Härad: Öpprevidinge.

Adress: Furåkra, Kråksmåla.

Socken: Ålgö.

Berättat av: Lantbr: Erik Jansson.

Uppteckningsår: 1941.

Född år 1822 i Ålgö.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

och tycker att Tvarit en god husbonde
mot oss," svarade "Heinke." "Så hör då
mig," sade "Stor-Olle". "Du har hos mig ef-
ter gånbar drängälän inestående 1400.
Saler och Maria har efter gånbar pige-
län instående 600 Saler; det gör tillha-
pa 2000. Saler ränta medräknad, samt
i han tillhopa." "Heinke" blott stirra-
de på sin husbonde. Om en stund sa-
de han, "får jag kalla in Maria?" "Vint
får du det," sade "Stor-Olle" beende.
Maria kom in och fick då en den gla-
da nyheten. "Nu har jag tänkt mig
saken så," sade "Stor-Olle." För jorden

ACC. N:R. M. 7148 : 11.

Landskap: Småland.

Upptecknat av: Carl Viking

Härad: Uppvidinge.

Adress: Furåkra, "Kråksmåla".

Socken: Klghult.

Berättat av: Lantbr: Frank Jansson

Uppteckningsår: 1941.

Född år 1822. i Klghults socken.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

betalar 700 daler. För 500 daler bygger Jopp
en stuga, då därtill skog finnes i ämfläde
på 8000 tillräckta jord. "Vi förstå, att på
den tiden vara Koningshuset inlåst i
mörkida mening. "Medan du hugger
timret får du ha hos mig och får
maket gratis och även bekräftar. Till
nästa vår börjar du att bygga, så i jan
flytta tillsammans i häst ett år till.
Det första "Könke" gjorde vid hemmet var
att fälla och bilda timmer, på det fick
korra. Ymärket av det tillräckta på-
huset var en förfallen fjärdal. Man
grävde helt ut dalen och murerade den

Skriv endast på denna sida!

12.)

ACC. NR. M. 7148:12.

Landskap: Småland. Upptecknat av: Carl Vikberg
 Härad: Öppvidinge. Adress: Furåkra, "Kläksvåla"
 Socken: Håghult. Berättat av: Lantbr: Yrak Jansson.
 Uppteckningsår: 1941. Född år 1822. i Håghultsrocken.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

invändigt med mossor och gräsken och
 byggde där en potatis och rökställare, som
 tjänstgjorde i 100-tals år. Obs! fast det aldrig
 blev potatis i den källaren, ty denna mytti-
 ga växt blev införd till vårt Land långt
 senare. Den gamla naturkällan fördju-
 pade han till brunn och murade den
 på gammaltida sätt. Nämnas bör att
 den gården var den första i södra Hå-
 ghultsrocken, som skulle äga ett litet
 glaspäster på bäningshuset, men för-
 visso var det längre fram i tiden.
 Obs! Man hade hunnit så långt att
 man med "Prjekrok" (Primitiv kårder)

13.)

ACC. NR. M. 7148:13.

Landskap: Småland.
 Härad: Uppvidinge.
 Socken: Alghult.
 Upppteckningsår: 1941.

Upptecknat av: Carl Viking
 Adress: Furåkra, Kråksmåla.
 Berättat av: Lauri: Yrak Juntunen,
 Född år 1882; Alghults socken.

LUNDS UNIV.
 FOLKMINNES-
 ARKIV

IV:8

Kunde med oxar köra åkerjorden, men
 past "Stor-Olle" hjälpte "Kinke" även i
 detta fall, så var det omöjligt att
 oppärja de små åkrarna från det
 gamla torpet. På "Stor-Ollas" inrådan
 högg då "Kinke" en "fälla" (svedjeland)
 som var mycket brukligt den tiden. Han
 fick råg och påföljande vår raufrä av
 sin hustru. Rågen såddes på häs-
 ten och raufräct på våren. Maria, som
 fortfarande var kvar hos "Stor-Olle"
 var dock ute och hjälpte sin tillfänk-
 te vid svedjandet och redormera
 med att kratta ner rågen med de gam-

H. 6. 5.

Oron

H. 6. 6.

Skriv endast på denna sida!

Landskap: Småland. Upptecknat av: Carl Viking
 Härad: Uppvidinge. Adress: Suråkra, Kråksnåda
 Socken: Blghult. Berättat av: Lantbr: Erik Larsson.
 Uppteckningsår: 1947. Född år 1899. i Blghults socken.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

la, primitiva fällkrattorna. Vid den fi-
 den skola vi märka, att Svedjeland
 var av stor betydelse, ty med de då-
 varande, primitiva verktygen, ett
 dåligt spett och hacka gick det ej för
 att odla åkerjorden, så han lät sig
 ära. Obs! Ite Folkminnesarkivet har
 jag b.a. insänt berättelsen om "Kra-
 ksnåda drängar." Det såg att dam odla-
 de jorden med hackar av järnbesla-
 get ekträ och spetten vara ekstörar
 i vart nedersta ända man skott dem
 med järn. Varför så dåliga dan? Ja,
 det var mycket ont efter järn den

Arnk
13

fiden. Eppersom "Kinke" levat något före "Kropps-
hults-drängar", så var han likaledes hän-
visad till dessa primitiva odlingssed-
skap. I sägnen heter det att Maria till-
vis var hos sin "Kinke." Han murade en
pravorisk spis i den omhulsa källa-
ren, och den korta tid som rumade
sig vila, så låga som därinne på en
bädd av mossa och strass. "Kinke" bröt
med sitt pravoriska spott i de gam-
la åkrarna och Maria stod i "Kören"
och mattag bövorna med sin träac-
ka. När höstdagen lycktes som för höst,
så gjorde som öpp eld av höst gran-
ved på någon jordfast sten i åkren.
Från eldskenet såga som att odla i
mörkret. När stenen var riktigt het, så
flyttades elden hastigt till en annan

16.)

ACC. NR. M. 7148:16.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

sten i åkern och på slagman eftämbad
kallt vatten på den hela stencen, så han
remnade i många stycken, så man
kunde laga bock den. Egen reflex: Tänk
vilken osjård möda och arbete våra fä-
der weilagt på att odla den svenska of-
kost hårdarbetade jorden, och så på vi
njuta frukten av deras arbete, huru ämt
värdade dom sig intet om hemmen på
det att även kommande släkten skulle
få hem på den svenska jorden. Inge
vänner! Skola vi enas om, att när vi trä-
da på den jord, som gämnar deras ben,
vi då av vödnad lyfta på hatten, jag
tror vi hava stor besak därtill. —
Vi återgå till "Hinke" och "Mari" som den
hösten blewa ett par. Vintren kom, och "Hin-
ke" gick ök av "Stor-Olle" och körde fram

18)

ACC. N:R. M7148:17.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

himret dit där stugan skulle byggas. Sen
jälpte dam "Ihor = Olle" med arbete under
ventren både "Hinke och hans hustru." Men
så snart jorden var bär följande vår, så skuf-
fede sig "Hinke" en jorstav och dam började
bygga. Enligt fädernas uttåg var de
gamla byggstugarna mycket primitiva
med låga väggar. Huset saknade grund
i mullida mening och för att skänka käl-
den rike så lade man jordvallar kring
husets provisoriska grund. Dessa vallar
hette "Mullbänkar." Taket bestod av läck-
ken, näver och däröver torv. Fönster sak-
nades det var gluggar, som var för-
sedda med skjultluckor. I finare gårdar
hade man ett litet "lakfönster" som var
gjort av hinna från kräcker, som plackats.
Särskilt hette ett sådant fönster för "Hinne =

Anden. av
tryp.

18.)

ACC. NR. M. 7148 : 18.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

fönster." Murverket var av lera och grästen
starkt och klumpigt. Det bestod av en stor
öppen spis jämte bänken med dithörande
nystgruva, som förgädd. Golv av trä var
blott lämnat fram i rummet. För öfrigt
var golvet av smärta sand och lera,
som hårdtrampat. Ingången var
på Östra gaveln genom en lågbred
dörr som gick i "gångarar." (= Gångjärn
ersatta av trä.) Förestugan utgjordes
av en s.k. "Lofstod." Över denna var
ett "Loff" varfyllt man kom utifrån
genom en trappa, som ledde upp till
en så kallad "svälgång" och därifrån
en dörr som ledde in i "Loffet," som var
ludelat. Båda rummet hette där "Jungfru-
bar" och det andra "Friarkammare." Tro-
ligen var var "Hinke" och Marias "stugunge"

19)

ACC. NR. M. 7148:19.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

får något däråt. Väggarne saknade bap-
 ler och rängarna bestod mestadels av
 väggfasta bänkar vilka om dagen fäst-
 gjordes som sittplattor. Ses så beskri-
 ningar om de gammaltida bänningshu-
 sen äro äldre hörsäner efter fä-
 derna, som vi nu har hört det av
 sina fäder. Troligen lika äldre som
 sägner i sig sjelvt. Obs! Jag änskar
 jag skulle kunna teckna en sådan
 gård, men det är mig omöjligt; jag
 har aldrig sett sådana hus. Bland
 vid midksammar var bänningshuset fä-
 digt att tgas i besittning. Men "Lille" *den stora*
 och hans hustru hjälpte "Stor-Olle" med
 slätter och skänd även denna sammar.
 När rågen var mogen lärde den "Skä-
 rar" hos "Stor-Olle" och skura sitt pvedje-

20.)

ACC. N:R. M. 7148:20.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

H. 6. 5; 6.

land, som lemnade god skörd. Varje sam-
mar högg "liuke" en "fälla" svedde och råd-
de. Påföljande vår, som man på hösten
skördade rågen, så brände man bort
rågstubben, luckrade opp jorden med
hackor i små kamfarter och sådde
där i rorifrån. Dessa roror vora nästan
samt kålrätter och dugde till männi-
skaföda. Man kokade därav "Rore-
grök" och stekte roror i bakugnen
och åt till fisk kött och kött eller fisk-
spadet. Vi minnas ännu en gång att
potatis ej fanns då! När rågen
vart bokr bar man den från svedje-
landet i "Bojor" (Egentligen gammaldä-
da "Höbåga".) Så "stäckte" man den i
en s.k. "Stack". "Liuke" hadde ännu in-
tel kunnit bygga Fåhus, loge och la-

ATOK
2

21.)

ACC. NR. M. 7148:21.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

dor. Ymärketen av Hinkearyd ligger
 en stor, slät skenhäll, stor, som en
 dansbana. Fäderna kallade hällen
 "Hinkes präsklage" enär han och Maria
 där präskade sin första rågstör
 och stäckte halmen åter på den plats
 där rågstacken varit. Sen "drufta-
 de" den rågen fri från aquar i ett
 "druftetråg" men jag har ingen aning
 om huru dan detta dan var. Obs! Man
 kunde, intet i hällen rengöra rågen
 med "kasteskypfel" som på gammal-
 tida loge. Hur det tillgick vet jag
 väl. Jag har, som nu, handkastat
 många kunnos råg. Kvarn ägde
 den ingen att förmala råden på,
 men den finge mala på "Hör-Ollas"
 "Skvalpa", som låg invid cflsterån

tröskning

skonsten

22.)

ACC. N:R. M. 7148:22.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

och där fanns vatten året om för så
liten kvarn, men det var cirka $\frac{1}{2}$ mil
dit från "Hinkas" nya hem. Men då han
gick till "Thor-Elle" ibland och arbet-
ade så tog han en "halvspann" (en och
en halv skäppa) i en säck på ryggen
och "mol" på den medan han var på
dagsverke. så bar han hem mjölet
på affären. Det tyckes nog för hårt
för huitida ungdom att läsa sådana
berättelser, men ser vi med god vilja
kan man med små lina utkräp-
pa gärningar. Vi borde fråga, "Varför
kände inte "Hinke" till kvarnen?" Säg
för att på den tiden fanns mellan
hans hem och kvarnen blott "Fästing"
"Ja men han kunde väl klävpåt." Rik-
tigt. Men hårtill fordrades hårt och

23.)

ACC. N:R. M. 7148:23

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

"klävjersadib" och sådant ägde "Hinke" ännu intet. — Se unga makarna fortvarte vid varje lägligt tillfälle att mer och mer bolla upp jorden, svarta och rödja upp slättergården. Senare sammar hägg "Hinke" timmer till fähus, Loge och Lador. Till ristnämnda byggnader (ladorna) gagnades den tiden blott barkade furuskammar av medelgran storlek och byggades höra sammanfogades medelst s. k. "Korsbygge", som är vårt äldsta sätt att timra. Allt virke i dåtida hus var "Liggande." Redan denna höst säges "Hinke" byggt under samma tak "Gethus och Flårhus", som tjänstgjorde i hans långa lifstid ty han skulle blivit 102 år gammal. — Konket ifråga skifte han ita på längden och

24.)

ACC. NR. M. 7148:24.LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

försåg det med 2 lörrar. Så på hösten
tog dam till sig sina får och getter, som
den gode "Hör-olle" dittills dragit för-
sorg om. Det var icke så ringa hjordar,
vadan dam hade råd att på hösten
nerslakta några av de äldsta djuren.
Så fingo dam vintersovel, sånt ull
och getragg till kläder och stumpas.
Gekskinnen och fårskinnen "Sämskade"
den fideus människor själva. Nu get-
skinnen förfärdigades nästan ostik-
liga kackkläder och av de ulliga, "säms-
kade" fårskinnen sydde dam för hand
sig "fällar" till säckpäcken. "Hörke
och Maria" Bröta mycket lön och samla-
de hä, förkade och stäckte till vin-
terfoder. Hönserna fingo om vintern ba-
inne i stugan instängda aningen

I:1

Arb
L. 1:1

6. 1. 1.
Hörs inom-
hus.

25)

ACC. N:R. M. 7148:25

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

under en sängplatts medelst en spjäl-
ram eller och under "Höruskåpet" med
samma fängsel. Detta rätt för all-
dan intet "mände frysa utan börja
värpa tidigt på eftervintern. Hälv-
vuxna grisar finga leka med bar-
nen inne i bäningsrummet. Ja se-
den var sådan då. Om "Hinke" och
hans kusken hade "Kvinsfian" i för-
skugan talade ej min Fader om, men
även det ligger nära till Handsan-
pro. I sägen om "Krokshults-Stränga"
var det så, och den kunde ungefär
samtidigt. — Påföljande vår kunde
den så korn på åkrarna som den
odlat om från det gamla torpet. Den
hade erhållit gäddor från får och
gethuset. På vintern hade "Hinke" med

6tn. I:1.

Korn

26)

ACC. N:R. M. 7148:26.

Landskap: Småland, Upptecknat av: Carl Viking,
 Härad: Uppsvidinge, Adress: Turåkra, Kråksmåla,
 Socken: Ålgöbruk, Berättat av: Lantbr: Erik Jansson.
 Uppteckningsår: 1941, Född år 1899, i Ålgöbruksskölden.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Stor-Ollas oxar kört fram timret till
 fähus, loge och lador. Vansen uppfördes
 på det gamla, primitiva sättet under
 tak av läckten, näver och därpå klav-
 na, barkade, furustammar med "klo-
 sidan" mot nävern, by på fähus och
 lador gagnades inbåt förutbak. På bärg-
 de man mycket Löv och hä till vinterfa-
 der åt djuren, här till bidrag halmen,
 så fick även hanna träska på den
 nya logen. Sittills hade Maria skaf-
 fat lite mjölk från getterna, men
 nu köpte hunka 2. präktiga kor, och
 det blev både mjölk och smör och ost

blm. II:37

från a
djuren

exp. attas

Skriv endast på denna sida!

28)

ACC. NR. M. 7148:27.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

efter hand och liksom mera gödres till de
alljämbt under den lämpliga tiden på-
gående odlingarna. Men så hände att
en höstmatt samma år verkade den duk-
lig Maria med en välskapad pojke.
Det blev glädje i det nya hemmet. Om några
dagar var åter den käcka Maria
på fötterna och deltog i de lustiga sys-
lorna till stor glädje för "Henke" och
den lille, som fick vara odläst till
kammarende var då dopet förrätte-
des i "Stor-Ollas" hem, dit prästen ri-
dit från kyrkan. Enligt katolska präs-
terskaps sedvänjor skulle dopet för-
rättas i "Kyrkans fäst", men undan-
tagssfall skedde även då, till följande
allförlånga färder, sade far. "Stor-Olle"
späd fadder på "Henke den andre" och

28.)

ACC. N:R. M. 7148: 28.LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

gav honom en förvarlig faddergåva
bestående av penningvärde i arbetat
sölver, men "Hinke" fick löfte att
ansätta skatten i en duktig häst som
var välbehövlig. I förenad måda
och arbete log lyckan emot de unga.

Effterligen följande höst uppförde "Hinke"
Rökbräda på gården; ty han hade
odlat även lin, som måste torkas, brä-
kas och skäckas. Med kvarn var det
sämst ställe. "Hinke" köpte ett par små
kvarnstenar, och byggde en handkvarn,
som fick plats innanför dörren
i skugan. Nu den nystockade säden
malde han och Maria tillsammans gryn
och grovt grötmjöl. Men det blev för
arbetsamt att mala säd till Bräd-
mjöl till familjen och fadermjöl

Linodling

handkvarn

29.)

ACC. N:R. M. 7148:29.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

till djuren. Obs! En kilometer från Hün-
karyk rinner "Bredabäck" som bildar
avlopp för stora och lilla "Björke-
sjöarna" och så faller han ut i den
stora närlägnade "Elvasjön". I den-
na bäcke byggde "Hünke" byggde där
en "skvalta" och transporterade dit hand-
kvarnen som fick drifkraft från bäck-
ken. Här möt han häst och väs när
det var gott om vatten så mycket
mjök att det räckte för folk och fä.
Seslikes gick mycket äl i bäcken
Från "Björkesjöarna" när det var
gott om vatten. "Hünke" byggde där
en s.k. "Älkista" och pängade mycket
äl. Seslikes var han god fiskare f.ö., så
i Elvasjön hadde han 8 "Ekstockar" (pri-
mitiva parkatter, som bestod av urhol-

Fiske

30.)

ACC. N:R. M. 7148:30.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

hade ekstammar som framdrogs med
ett kort handroder. När och när
voro kända redan den tiden, men
mätta fiskredskapen voro äfskil-
liga slag än "mjärdar" som tillver-
kades av Basteller vid Jesprätar. Det
var ett lockfiske. Man satte mjär-
dar i dusinvis i "Madraningar"
och fängade mycket fisk. En annan
fångstmetod var "Fekror" eller katt-
schär. Det var påverk i tjän och bygg-
da i irgänger, så när fiskarna för-
irrade sig in i "Fiskället" hitta dem
inte ut, utan blevo upptagna med
en på stång anbrakt häv. Sådana
pålfiske synas ännu lämningar
efter i våra insjöar, men som jag
nades inte i mina faders tid.

fisk redskap

31.)

ACC. N^o.R. M. 7148:31.LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

dessa "kattissor" hava förvisso hög
 ålder av åttio att döma. — Mest bruk-
 ligt och mest givande var Ljustings-
 fisket, som nu är i lag förbjudet,
 men fick idkas då jag var pojke.
 Fisket bedrens nattetid. De gam-
 maldä "Ekstokarna" gingo brd t.o.m.
 på grunt vatten. Vi få minnas att den
 tiden var det väldigt gott om fisk
 i våra insjöar; landet liksom vat-
 net har sen 1300-talet genomgått
 stora förändringar, genom utgrä-
 ningar. Att fisken avsevärt mins-
 kat beror till en del på att det i
 nutid äro flera fiskare, men mest
 beror det på att vattnen uttappats
 och därmed fiskens lifsvillkor.
 Ljustet var en bandad kam av

Ljusten.

32.)

ACC. N:R. M. 7148:32.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

järn försedd med hullningar och
ett 3 alnar långt skaft av lätt gran.
Man Ljustrade på grunt vatten.
Stod opprätt i Ekstacken och förde
den framåt med den ändan av
Ljusterskaftet där ej hamnen var.
På hade man i Ekans för ett st.
"Brandjärn" fäst å ett kort skaft,
som anbrakts i en bräda i "Brand-
järnet" brann "före" (Tjärved), som
lyfte opp vattnet, så man tyd-
ligt såg bottnen. T.ex. gädda och ål
gick bra att Ljustra på "Madar".
Fisken var ej minsta rädd och man
högg blicksnabbt Ljustren i t.ex.
gäddans rygg. Så måste man
och hava en säck med förspånar
i Ekstacken, så man kunde un-

33.)

ACC. N:R. M. 7148:33.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

derhålla elden i Brandjärnet. Och
 Jag har, som 17-18. års pojke, samliga
 råttor Ljustat gäda till samman-
 lagd vikt av ett gammalt Lit-
 pund. - (8½ kilo) Set var då det fanns
 gott om gäddor i våra vatten. - Set
 var så att i väldigt gammal tid
 gädde man de grävsta fiskarna
 för vinterbehov, men de mindre
 anrättades färskt. De grövre torka-
 kades i solen. Man krossade huvu-
 det och urtog inluorna, men fick
 ej fjälla eller tvätta fisken endast
 grida honom med litet smält
 salt i Bukken. Sen rättes små trä-
 pinningar 2.-3. styck i fiskens buk, så
 dan hålla den öppen; sen lades fis-
 ken på stölar i solgasset att torka.

Torkning av
 fisk

34.)

ACC. N.R. M. 7148:34.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

den blöttes redan på vintern, som lut-
fisk, men krävde ej så lång tidsbehan-
ding. Var t. ex. på 1800-talet ett gott kil-
skott i födan. Att "Linke" på sin tid
använde denna fiskmetod är då
fast och visst, ty att Ljustra fisk
är ett vråldrigt fångstsätt. —

Jakten var den tiden med bäge och
pil; men mest länade det sig med
snaror och giller och fallgräpar;
som ej vara förbjudna. Obs! Och
ingen egentligen, han övervakade
sådan. Skogarna, väldigt stora,
vara rika på vilt och få männi-
skor mot i nutid. "Linke" byggde
och "Rökbaska". Den var behärlig för
att torka lin, säd och malt. Obs! Sådan
till mjöl märte vara "Baste eller ugut

35.)

ACC. N.R. M. 7148:35.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

korbad, om den skulle gå att mata
på "skvalta". — Teckning N° 1. visar
hur det tillgick att "Ljustra" Natte-
tid. Obs! Det är tryckt med teckning-
ar och päga lärande, men skam-
lida släkten och kammade förtä-
vart jag ryftas, så har jag inbet
annat vdt. Teckning N° 2. (1.) Visar
en gammaltida "Fågelsnäppa". Tälsta
tid så det svarar vara en tenor eller
bage; men i fädernas tid av dubbel-
tvinnad, glädgad, mästingrad. Obs!
det riskämunda gagnade jag som
pojke, fast det var i lag förbjudet;
men vad bryr sig en 11-12. års pojke om
lag, när det gäller att fånga en Häder,
på det arna djurets plågor häntes var
inbet. Men fäderna lärde mig till att

36.)

ACC. N:R. M. 7148:36.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

bändernas egna lamm satte sig
i harskockarna. Egen reflex: Männi-
skan är ett hänsynslöst rådjur.
"Fågelsmärjan" gjordes sålunda. Men
böjde en liten Björke över en pärtig
och kvistade Björken i toppen och
fäste där snäljare. Sen ner slog man
i marken i träpinnar a.-a. Stadigt 12. tum
från varandra. Sen lagades den 2. tum
länga "Gillerpinna" x vid och bands med
en tråd fast i Björkens topp vid b. Sen sat-
tes dit "gillerstängeln". så den med sin ena
ända fick fäste vid pålen a. och med den
andra ändan vid x i "Gillerpinne". Sen
bredades snaran i. över pinne och stäng.
Tänk så lämskt. Sen ströddes liksom
re inom snärjan och så lade vi enbar-
kar på båda ridor "Fästigen" så det såg

27)

ACC. N:R. M. 7148:37.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

lugnt och inbet misstänkt ut och "Lå gån-
ga de stackars fåglarna stundam i
snarar. - "Horspöck" utsattes vid hål
i trasiga gädesgårdar, som vette
mot åker där som växte grönrägs-
brodd eller mot kåltäppa eller roväke,
by det tycker har en mycket an.

Y gärdsgårdsskålet lades en 3 alnar
lång stock på marken. så slags ner en
påle d. vid stockens ena ända. Sen
bant man ihop med vridna vidjor l. lika
länga, men liket smalare stockar och
lade en stenkuosing ovanpå. Så tog
man 2. korta ungefär 6. tum långa trä-
bitar så grova, som en knälfråk, se a. b. l.
och satte mot undre och övre stocken, så
att den hotade strax falla i när inåt
stocken till, där den stöddes av "Tramp-

38.)

ACC. N.R. M. 7148:38.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Landskap: Småland, Upptecknat av: Carl Viking,
Härad: Uppvidinge, Adress: Furåkra, "Kräksmåla."
Socken: Alghult, Berättat av: Lantbr. Yrak Jansson.
Uppteckningsår: 1940. Född år 1822 i Alghult socken.

Käppen "G. Obs! Öppningen mellan under-
stocken och framstkäppen fick ej va-
ra så stor att haren kunde hoppa
under ej heller öppningen över fram-
käppen så stor att han kunde hop-
pa över; han måste röra vid fram-
käppen; så lassnade gillret och han
var fast. Det var ju och ett fullt
djurplägeri. Obs! Uarstocken, ehuru
äldrig är dock ej så gammal, som
fågelnärjan. Obs! Fäderna (mormor)
ambalade att det för väldigt länge
sittbaka ej fångades hare, ty han an-
sågs som ett orent djur, som ej dugde

Skriv endast på denna sida!

39)

ACC. NR. M. 7148:39.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

fill människofäda, men är en lækkerhet.
Satta i korthet om jagt och fiske, enär
båda dessa vora av stor betydelse för
hervinnet i mycket gammal tid. —

— I rätt äktenskap hade "Hinke och hans
hustru 4 barn, 3 pojkar och en flicka,
som alla nådde någon ålder och
bleva gamla. Obs! Enligt sägen, så
då den äldste av "Hinkas pojkar
var omkring 11 år, då utbröt Di-
gerdåden. Så omkring 1350. Om det
nu berodde på att bemälda folk
läga liksom avskilda från de öv-
riga eller det var den kängres ingri-
pande; kan jag ej avgöra; men var-
ken folk eller på angreps av den
fruktansvärda pesten. Men "Hör-
Olle" och alla i Frösche låga bort, på-

Digerdåden

40.)

ACC. N.R. M. 7148 : 40.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

när som på en 75. års Enka så Hela
Frösike by i Skhultssocken hette Länga
"Frösike-Enkagård". Yestaka gör-
den Subberås, nära Skhultskyrka,
blev blott 3. barn kvar; så man må-
te anbesörja att barnen komma
till bemälda Enka och finga värd.
så updäkt blev folket till sist. Och
När vi läsa den till arkivet insä-
da berättelsen om "Krokshults-
Fräningar," så få vi veta att dessa
3. som undslupna piesten vora
bröder. Vi få och veta att gårdar-
na Snedstorp och Krokstorp till-
hörde Krokshult. Men så gifte
sig en av dessa bröder, han var
sned och jordbrukare; och erhö-
da av de övriga bröderna ett

41.)

ACC. N:R. M. 7148:41.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

fjärdedelt mantal "Smedens torp" (Nu
varande Smedstorp. Men men gifte
sig Smeden med, ja, med "Hinkes"
enda dotter. Han var dock flera år
yngre. Om denne Smed hade att
han var skicklig och kunde smi-
da Bill till "Sjekeraken" (Söder) som
liksom spelt och hackar av järn. "Hink-
ke," som på sin tid var en skicklig
Odalman torde förvisso ha sin
måg skaffat sig behärliga verktyg
för sina stora odlingsföretag. Fast
det var ant efter järn den tiden.
Och! "Hinke den andre" växte upp och
blev man. Han gifte sig med en
flicka av de barn, som kammit
till honom i Fränske från Subberås.
Var de övriga 2. av "Hinkes" barn in =

42.)

ACC. N.R. M. 7148:42.

Landskap: Småland, Upptecknat av: Carl Vikberg.
 Härad: Elfsvidinge, Adress: Furåkra "Kräksbåla".
 Socken: Klghult, Berättat av: Lantbr: Erik Jansson.
 Uppteckningsår: 1941, Född år 1822, Klghultssocken.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

ginga äktenskap hörde jag ej min
 fader antala. Obs! Pesten angrep ä-
 ven husdjur; dock ej i så stor ruc-
 kenhet, som folket, men på flera
 gårdar fanns ingen, som vårdade sig
 om djuren. "Lönke" fick både djur och
 förnuget efter "Stor Olle", så han
 var en mäktig man. Men arbetsfolk
 fanns ej att få leja. Endast i den mån
 han eget folk växte opp höll han
 arbetskräften, hustriga, som fadren.
 Obs! Det var så ont efter folk, sen "Böld-
 pesten" slöt, att Prästen i Klghult
 fick själv köra öjekroken med sina
 oxar.

Pesten

Skriv endast på denna sida!

43.)

ACC. N.R. M. 7148:43.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Så småningom ökade sig folket äter.
Jorden låg till stor del i "Lägervall"
(öde) och allmännings fick mycket
billigt. Genom en liken skall till
dåvarande regering. Man fick "Haga
in" sig ägaviddar på dessa allmän-
ningar och lösen vart billig. Sen ut-
märkte man sitt innehav med en
primitiv gårdsgård, som hette "Hag".
Se teckning n:o 3 a! Obs! Besynnerligt
nog har jag, som ung, sett "Hag". En
bände i Kråksmåla-kyrkoby hette
Berg emellan hans utfjord, som
gränsade intill byn Bränshult
i samma socken (Kråksmåla)
var sådant gammaltida "Hag" men
nu är det nerbrutit. — Enligt min
faders utsagor, så skulle äldste po-

Stn. II: 41.

Aron
Z

44)

ACC. N.R. M. 7148 : 44.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

nen i Brandens familj "Besitta fäder-
ne jorden." Alltså blev det här s. a. s.
"likke den andre," som och gifte sig
med flickan från Subberås, som se-
dan bemålt är. De andre två bräder-
na arbetade en tid hos brodern, som
var aukträftlig att odla och utvidga
fäderns jorden efter den gamles ledning.
Den näst äldste av dessa bräder hette
Verner. Han drag längre söder ut
till sockengränsens slut. Där bör-
jade han med sin faders bistånd
odla upp ett Torp, som fick namnet
"Verners torp." Där är nu en liten
by, som heter "Verna-torp" och amfat-
kar $1\frac{1}{2}$ mantal. Det är sådraste byn i
Ålgårdsmacken, så vitt jag vet. Verner
kam blott till Storörsfars, men med

45.)

ACC. NR. M. 7148:45.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

egen jord. Här visste sagotmannen
ej mer att berätta. Men litgängen, som
Ternar var från en emelgik jordbru-
karefamilj, så gifte han sig nog,
och hans efterkommande upptaga en
dag sin faders fallna mantel och
visade sig honom värdiga, som hää-
ke Odalvä. Vad den tredje av
bröderna hette visste ej sagotmaa-
nen, men han började arbeta upp
ett forp som hette "Spjämålen" och låg
invid Hvassån 2. 1/2 k.m. från Hå-
karyd. Emellertid, så ligger där
enstakagården "Spjämåla" 1/8 mantel.
Men även här föhlora vi spåren.
Vad en jag vänder åter till gården
Hånkaryd. Inget för att den gården
är märkvärdigare än många andra

46.)

ACC. N:R. M. 7148 : 46.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

i våra orber, men som av en händelse har vi kunnat följa dess historia sedan gårdens uppkomst. Berättelsen härav vill för nutida och möjligen kommande släkter visa vad fäderna gjort för "hemmet och gården." Det lycker som om det gamla Svenskmannalynnet i mycket var olik våra dagars tankesätt. Dessa gamla fäder synas mig varit helt knutna till "hemmet och gården." om och ödet eller äventyrslusten i unga år till en till avlägsnade land därifrån. så om möjligt vände dem åter för att bland fäderna få samlas till grifternas Samhörighetskänslan var ett band, sam-

47)

ACC. N.R. M. 7148:47.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

knöt fäderna mer och mer sam-
man för varje kvadrafamn jor-
dom lyckades lägga till sin gård.
Den gammaltida Bonden skulle man
kunna likna vid en könung i sitt
lilla rike. På sin egna gård kände
han sig oberoende. "Gäuträlets" ni-
vå var honom fjärran; han var
och förblev en fri man eller valde
han döden. Hur är det nu? Egen
reflex: Vi se det; så snart barnen äro
"Högföra", så vilja dom från hemmet.
inbet för att skapa sig eget hem
och egen gård. "Uch, säger den unge
flickan, jag vill inbet vid jordbruket-
arbete; att gå i Fähuset & smutta
mer sig, det är så obehagligt jag skall
resa till skolan och laga plätt, o.s.v."

Den unge bonden spannar numera
rallan hemma och ävertar gården efter
föräldrarna. Rättre då att låta sig
stoppas in i någon fabrik, för att
en dag finna att fabriken av en
eller annan anledning stänges eller
upphör. Så vaknar hemkänslan när
nåden grinar honom i ansiktet.
Men o nej! Gården är i annans mans
äga och hemmets dörr är stängd för
honom. — Den Småländska jorden
är karg och tungbruten, men inte
ofacksam mot en idag lantbrukare.
Vad vore vi just i denna tid, om
vi inte finge rugga must ur den svenska
jorden? Vi veta det alla alltför-
väl; måtte vi vara villiga att erkän-
na sanningen och tacka tillika. "Off

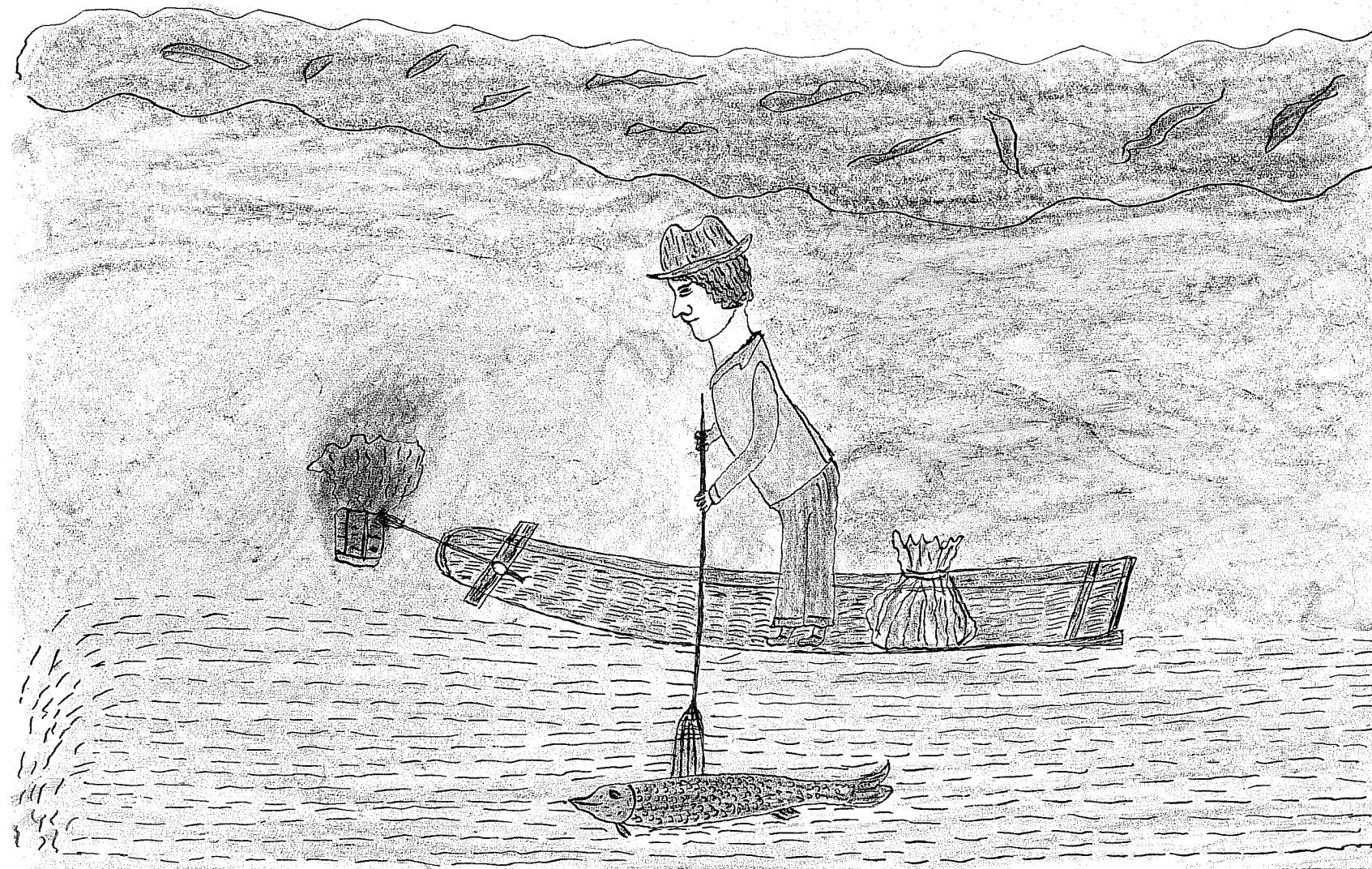
50.)

ACC. N:R. M. 7148:50.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

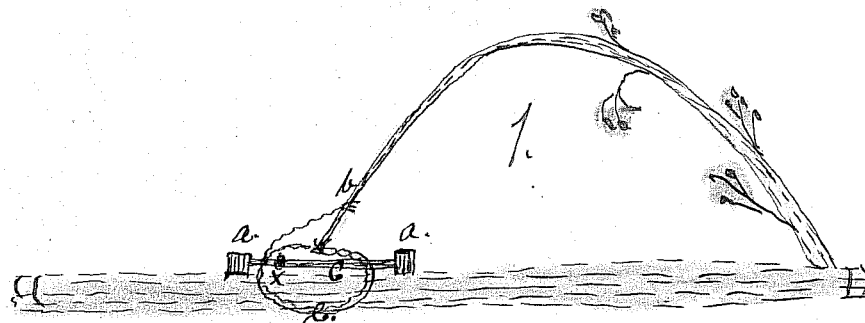
er ombalade "Hemmet," så vädjar
jag i första hand till den unga kvin-
nan. Bliv var till Skaparen förvån-
ligast ännu dig, "Härskerinna vid
Hemmet hård och vaggan. Obs! Så
behärskar du i första hand världen.
Det låter kanske underligt, men tänk
på saken i "Sjupars mening!" Är du
bottenhärlig så ger du mig rätt. —
Eget är att den beskrivna gården "Lin-
karyd" säges gått i rätt nedstigande
led på mansidan ända till Carl XII.
död, men i de stora krigen övergick
hon på kvinnolinjen delvis och del-
vis manslinjen till 1809. Så gårdens
2 söner (både barne) "Stäla i Finska
Lantvärnet." Exemplet manar varje
redlig svensk till efterfölj.

N° 1. "Lustriering," Gammat minnesteckning. M. 7148:51.

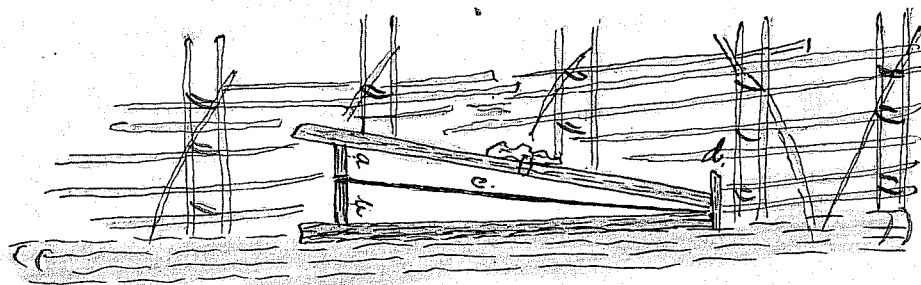

M. 7148:52.

N° 2. (1.) Gammaltida Fågelsnärja."

N° 2. (2.) Gammaltida "Korstreck."

N° 3. a. Gammaltida "Rit-Hag." 50. årig minnesteckning
N. 7148:53.
från Kråksmåla socken.

